

כ"ח טבת תשע"א

04 ינואר 2011

מס': 2/11

חוזר מנכ"ל: שינוי הנחיות הצהרת הלסינקי בנוגע לביצוע ניסויים בבעלי חיים

מטרה: עדכון ההנחיות הנוגעות לביצוע ניסוי מקדים בבעלי חיים כתנאי לניסוי בבני אדם.

נוסח הצהרת הלסינקי משנת 1975, כפי שמופיע בתוספת לתקנות בריאות העם- ניסויים רפואיים בבני אדם, מחייב ביצוע ניסוי בבעלי חיים לפני ביצוע כל ניסוי רפואי בבני אדם.

מאז תוקנה הצהרת הלסינקי מספר פעמים, בין היתר בעניין זה. בשנת 2000 קבעה ההצהרה כי ניסוי בבעלי חיים, לפני ביצועו בבני אדם, יבוצע רק במידה והוא נדרש, ובצורה ההולמת (as appropriate -בלשון ההצהרה) את הניסוי הקונקרטי. בנוסח ההצהרה משנת 2008 נוספה הדגשה נוספת בעניין בעלי החיים, המציינת כי על החוקרים לדאוג לרווחתם של בעלי החיים המשתתפים בניסויים.

למרות שהתקנות בישראל טרם עודכנו בהתאם לתיקון זה בהצהרת הלסינקי, מותר ואף ראוי לפעול בהתאם להצהרת הלסינקי העדכנית, דהיינו - להתנות ביצוע ניסויים בבני אדם בביצוע ניסוי מקדים על בעלי חיים רק במקרים ההולמים והמתאימים: יש לשקול כל מקרה לגופו, ולבצע ניסוי בבעלי חיים במידת הנדרש בלבד, במידה והדבר הולם את מאפייני הניסוי ומטרת המחקר.

בהזדמנות זאת אדגיש כי בעת ביצוע ניסויים בבעלי חיים יש להקפיד על עמידה בכל הוראות חוק צער בעלי חיים (ניסויים בבעלי חיים) התשנ"ד-1994 לפיהן, יש לצמצם את הפגיעה בהם למינימום הנדרש. החוק מדגיש, בין השאר, כי במידה ומבוצע ניסוי בבעלי חיים, יש להקפיד כי מספר בעלי החיים בניסוי יוגבל למספר הקטן ביותר הדרוש לביצוע הניסוי, הניסוי ייערך תוך הקפדה על מזעור הכאב והסבל שייגרמו להם וכי הניסוי לא יבוצע כלל במידה וקיימות דרכים חלופיות לביצועו.

בכבוד רב,

ד"ר רוני גמזו
המנהל הכללי

העתק: ח"כ הרב יעקב ליצמן, סגן שר הבריאות

מא/239673